1 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
g
ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް
• ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2026/HC-B12/24
• އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ފާއިޒު ޕިންކްހައުސް، ސ.ފޭދޫ
• އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާ
އިސްފަނޑިޔާރު ޢަބްދު اله ޖަމީލް މޫސާ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު
01 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1448
ނިމުނު ތާރީޚް :
10 ނޮވެންބަރު 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
17 ޖުމާދަލްއޫލާ 1448
ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
28 އޮކްޓޫބަރު 2026

އިސްތިއުނާފުކުރެވު ނު ނިންމުން :
• ނަންބަރު: 145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04
• ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
• ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 16 އޮގަސްޓު 2026 • ނިމުނު ތާރީޚް: 15 އޮކްޓޫބަރު 2026

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
ސ.ފޭދޫ، ޕިންކްހައުސް / އަޙްމަދު ފާއިޒު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ޤާނޫނީ ވަކީލު: ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ސ.ފޭދޫ، ސީމާވިލާ / އިބްރާހީމް ޙާފިޒް ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނައުޝާދު
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްސަމް އަޙްމަދު ޢާޞިމް
ޖިނާއީ –ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު – ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން – ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114،115 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާ ގެ ރައުޔު
މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:
1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު "145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" (15 އޮކްޓޫބަރު)2026 އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސ.ފޭދޫ،
ޕިންކްހައުސް، އަޙްމަދު ފާއިޒު1 (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަޙްމަދު ފާއިޒު") ގެ
ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް")
އެވެ.
މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:
2. ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 124 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ
1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii (އާ ޙަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ޢާންމު ތަނެއްގައި
މުސްލިމަކާމެދު އެމީހަކީ ކާފަރެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ މުރުތައްދުވެފައިވާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ތުހުމަތުކުރުން ނުވަތަ
ސިފަކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައު ވާ، އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ މައްޗަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވެއެވެ. އެ ދައު ވާ
ބަލަމުންދަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cr-C/2026 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.
3. އެ ޤަޟިއްޔާގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ހެކި ހާމަކޮށް، "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި
ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން 5 (ފަހެއް) ހެކިން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ހެކިން ހުށަހެޅި ސަބަބުކަމަށް އެ ފޯމުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.
1ދރކ ނަންބަރު A048198
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
"މި ހެކި ހުށަހަޅަނީ، ދައުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައާވި 2 މެއި 2026 ގެ ރޭގެ ވަގުތްެއގައި
ކުރި މުޒާހަރާ ހނިގަމުންދިޔަ ވަގުތު އެ ސަރަހައްދުގައި ތިބި ކަމަށް ބުނެ ދެ ފުުލަހކު
" 2
ދީފައާވި ހެކިބަސް ނަފީކުރުމަށްޓަކައި
4. މި ހެކިން ދިފާޢުން ހާމަކޮށްފައިވަނީ 6 އޮގަސްޓު 2026 ގައެވެ. ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016
(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)3 ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، 16 އޮގަސްޓު
2026 ގައި، މި ހެކިން ޝަރީޢަތަށް ބަލައިނުގަތުމަށް އެދި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް
4
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެ ހުށަހެޅުމުގައި ދައުލަތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިފާޢުން ހެކި
ހުށަހަޅައިގެން ޘާ ބިތުކޮށްދޭން ބޭނުންވަނީ މައްސަލައިގެ ކޮން ވާޤިޢާއެއްކަން ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބުން ސާފުނުވާ
ކަމަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2022 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު)5 ގެ 114 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތަށް
ބަލައިގަނެވޭނީ މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ހެކި ކަމަށެވެ.
5. މި ހުށަހެޅުމުގެ ރައްދުގައި އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން 2 ސެޕްޓެންބަރު 2026 ގައި ހުށަހެޅި "ޝަރީޢަތުގެ
" 6
ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމު ގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
.5.1ދައުލަތުގެ މުޅި ދައުވާ ބިނާވަނީ، ދައު ވާގައި ބުނާ މުޒާހަރާ ހިނގި ވަގުތު އެ ސަރަޙައްދުގައި ތިބިކަމަށް
ބުނާ ދެ ފުލުހެއްގެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވެފައި، ދިފާޢީ ހެކިން ހުށަހެޅުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އެ ދެ
ފުލުހުން އެ ތަނުގައި ތިބިކަމަށް ބުނާ ބުނުމަށް ޗެލެންޖުކޮށް، އެ ދެ ފުލުހުންގެ ބަޔާނުގައި ބުނެފައި ވާ
7
މަންޒަރުތައް ފެނި އަޑުތައް އިވޭނެ ފުރުޞަތު ނެތްކަން ބަޔާންކުރުން ކަމަށް؛
2އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ލިޔުމުން ޝަފަހީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފޯމު"، ހެކި ހުށަހަޅާ ސަބަބު
3މީގެފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި
4ދައުލަތުގެ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ފޯމު" 16(އޮގަސްޓު)2026
5މީގެފަހުން "ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި
6އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމު" 2(ސެޕްޓެންބަރު)2026
7 އބޙ ގެ ނަންބަރު 1
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.5.2ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ހުށަހެޅޭ ހެކިބަހުގެ އިތުބާރު ޤާއިމުވެފައި އޮތުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުންތެރި ކަމެއް
ކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ ދެ ހެކިން ހާދިސާ ހިނގިއިރު ތިބި ކަމަށް ބުނާ ވަކި ތަނަކީ އެ ދެ ހެކިންގެ
ހެކިބަހުގެ އިތުބާރު ވަޒަންކުރުމަށް މުހިންމު މަޢުލޫމާތެއް ކަމަށާއި، މުޒާހަރާގައި ބައިވެރިވި މީހަކު ދޭ
ހެކިބަހުން، ދައުލަތުގެ ހެކިން ބުނާ ތަނުގައި މުޒާހަރާ ހިނގި ވަގުތު އެ މީހުން ނެތްކަން ޘާބިތުކުރެވޭނަމަ،
އެއީ އެ ދެ ހެކިންގެ ހެކިބަހުގެ އިތުބާރަށާއި ޞައްޙަކަމަށް ސީދާ އަސަރުކުރާނެ ކަމެއް ކަމަށާއި، އެއީ
ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކި ކަމަށާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ
8
މާއްދާގެ (ހ) އިން މި ހެކިން ބަލައިގަތުމަށް ބާރުދޭ ކަމަށް ؛
.5.3ދިފާޢީ ހެކިންނަށް އެ ދެ ފުލުހުން އެ ތަނުގައި ތިބިނަމަވެސް ފާހަގަނުވެ ހިނގައިދާނެތޯ ފަދަ ކަންކަން
ވަޒަންކުރާނީ ޝަރީޢަތުގައި ހެއްކަށް ބުރަދަން ދިނުމުގެ މަރުޙަލާގައި ކަމަށާއި، އެއީ ހެކި ބަލައިގަތުމާ
9
ގުޅޭ މިންގަނޑެއް ނޫން ކަމަށް؛ މިއެވެ.
6. މި ހުށަހެޅުމާމެދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން 15 އޮކްޓޫބަރު 2026 ގައި ނިންމާފައިވަނީ، އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން
10
ހުށަހެޅި ފަސް ހެކިންނަކީ ޝަރީޢަތަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެ ހެކިން ކަމަށެވެ. އެފަދައިން ނިންމުމުގައި އެ
ކޯޓުން ބިނާކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށެވެ.
.6.1ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި "ހެކި" މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ހެއްކަކީ ވަކި ވާޤިޢާއެއް
11
ވުޖޫދުގައި ވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަން ޘާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާ ޝަފަހީ ނުވަތަ ކިތާބީ ހެކިކަން؛
.6.2ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާއާއި 116 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި
ހެއްކަކީ ވަކި ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ޘާ ބިތުކޮށްދޭ ނުވަތަ އެކަމަށް އެހީތެރިވެދޭ ހެކި އެކަނިކަމާއި،
8އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމު" 2(ސެޕްޓެންބަރު)2026 ގެ 2
ވަނަ ނަންބަރު
9 އބޙގެ ނަންބަރު 4
10އަބޙގެ ނަންބަރު 1.2
11ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން 15(އޮކްޓޫބަރު 1.2 ،)2026 ވަނަ ނަންބަރު.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ހެކި ހުށަހަޅާ ސަބަބާއި މައްސަލައާ އޮތް ގުޅުން ޘާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ
12
ޒިންމާއެއްކަމާއި، ގުޅުންހުރި ހެއްކަކަށް ނުވާނަމަ އެ ހެކި ޝަރީޢަތަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެކަން ؛
.6.3ދިފާޢީ ހެކިން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދައުލަތުގެ ހެކިން ނަފީކުރުމަށް ކަމަށާއި، ނަފީކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮން
ކަމެއްކަން ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމާއި، ހެއްކަކުން ޘާ ބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ވާޤިޢާ
ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމަކީ އަސާސީ ކަމެއްކަމާއި، އެ ސަބަބު އެފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީއާއި، އެ
ހެކިންނަކީ ދައު ވާއާ ގުޅުންހުރި ހެކިންކަން ފޯމުގައި ތަފްޞީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ، އެ ހެކިންނަކީ
ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ގުޅުންހުރި ހެކިން ނޫންކަން ؛13 މިއެވެ.
7. މިއީ، އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ
ޤަޟިއްޔާއެވެ.
އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:
8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު "145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
"
ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ
އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.
.8.1ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ ؛ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ،114 އަދި 116 ވަނަ މާއްދާ މާނަކޮށް،
އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުމުގެ މައްޗަށް އެ މާއްދާތައް ތަޠުބީޤުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް
ކަމުން، އެ ނިންމުމަކީ ބާޠިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
12 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު "145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" 15(
އޮކްޓޫބަރު (2026 ގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން 1.1 ވަނަ ނަންބަރު)ދެވަނަ ބައި(
13ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު "145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" 15(އޮކްޓޫބަރު
(2026 ގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން 1.2 ވަނަ ނަންބަރު)ދެވަނަ ބައި(
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.8.2ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ ؛ ޝަރީޢަތުގެ ބޭނުމަކީ ޢަދުލު އިންޞާފު ޤާއިމުކުރުން ކަމުގައިވީހިނދު، ޢަދުލު
އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިފާޢީ ހެކިން ހުށަހެޅި ފޯމުގައި
ހެކިންނާއި މައްސަލައާ ހުރި ގުޅުން ބަޔާންކޮށްދެވިފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހެކި ބަލައިގެންފައި ނުވަނީ،
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ކުށުން ދިފާޢުވުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލިގެންދާ ގޮތަށް، އަދި
ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާ އުޞޫލެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
.8.3ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ ؛ ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ހެއްކަށް ހެކިބަސް ނެގުމުގެ މަރުޙަލާގެ ކުރިން، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް
ހެކި ވަޒަންކޮށް ހެއްކަށް ބުރަދަންދީ، ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި
ނުކުތާއެވެ.
.8.4ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ ؛ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ކޯޓުން
ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދީފައިވާ ކުށުން ދިފާޢުވުމުގެ އަސާސީ ޙައްޤު ޤާނޫނާއި ޤާނޫނީ
އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް މާނަކޮށް ހަނިކޮށްގެން ކަމުގައިވާތީ، އެ ފަދަ ނިންމުމެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކަމާބެހޭ
މާއްދާތަކާ ޚިލާފު ވާނެތީ، އެއީ ބާޠިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:
9. އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް ؛ އޭނާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މުޙައްމަދު
ޢަބްދުއްލަޠީފާއި، އަޙްމަދު ފަޔާޒާއި، ޢާއިޝަތު މުޙައްމަދާއި، އަޙްމަދު އިރުޝާދާއި އަޙްމަދު އާސިފުގެ
ހެކިބަހަކީ ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ސަބަބުތަކަށް ބިނާކޮށް ބަލައިނުގަނެވޭނެ ހެކިތަކެއް ނޫންކަމަށް
ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، އެ ހެކިން ހާޒިރުކޮށް ހެކިބަސް ނެގުމުގެ ފުރުޞަތު، ޝަރީޢަތުގައި ހެކިބަސް ނެގުމާއި
ހެކި ބަލައިގަތުމުގެ ޢާންމު އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ދިނުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މައްޗަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
އަމުރުކޮށްދިނުމަށާއި؛ އަދި އިންޞާފުވެރި އަދި މުނާސަބު ކަމަށް މި ކޯޓަށް ފެންނަ އެންމެހައި ފަރުވާތައް
14
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވާހަކައިގެ ޚުލާޞާ:
.10މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ދައުލަތުން ހެކީގެ ގޮތުގައި
ހުށަހެޅި ދެ ފުލުހުންގެ ބަޔާނުގައި ބުނާ ވަކި ތަންތަނަކީ އެ ދެ މީހުންގެ ހެކިބަހަށް އިތުބާރުކުރެވޭ މިންވަރު
ވަޒަންކުރުމަށް ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތެއް ކަމަށާއި، މުޒާހަރާގައި ބައިވެރިވި މީހަކު ދޭ ހެކިބަހުން ދައުލަތުގެ
ހެކިން ބުނާ ތަނުގައި އެ މީހުން ނެތްކަން ޘާ ބިތުކުރެވޭނަމަ އެއީ އެ ހެކިބަހުގެ ޞައްޙަކަމަށް ސީދާ
އަސަރުކުރާނެ ކަމެއް ކަމަށެވެ. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން މިފަދަ ހެކި ބަލައިގަތުމަށް
ބާރުދޭ ކަމަށާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ގުޅުންހުރި ހެކި ބަލައިގަންނަންޖެހޭ
ކަމަށާއި، މި ހެކިން ބަލައިނުގަނެވޭނެ ޤާނޫނީ އުޞޫލެއް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި
ނުވާ ކަމަށެވެ. އަދި ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ނިންމި ނިންމުމުން
ދިފާޢުވުމުގެ ޙައްޤަށް އުނިކަން އައިސްފައިވާ ކަމަށެވެ.
.11ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހެއްކެއް
ބަލައިނުގަނެވޭނީ އެ ހެކީގައި ޤާނޫނީ ސިފަ ނެތްނަމަ ކަމަށާއި، ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި އިޞްލާޙުކުރެވޭނެ
އުނިކަމެއް ހުރުމުން އެ ހެކިވެރިންނަށް ހެކިބަސް ނުދެވޭނެކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީ ޢަދުލުވެރި ނިންމުމެއް ނޫން
ކަމަށެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި ބަލަންޖެހޭނީ، ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިބަހަކީ ދައުވާގައިވާ ކަންކަން
ޘާބިތުކުރުމުގައި ނުވަތަ ނަފީކުރުމުގައި ކޯޓަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ހެއްކެއްތޯ އެކަނި ކަމަށާއި، ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގެ
އިބާރާތުންވެސް، އަދި ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުމަށް ބެލުމުންވެސް، ހެކި ހުށަހަޅާ ބޭނުން ސާފުވާ ކަމަށެވެ.
14އަޙްމަދު ފާއިޒްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ފޯމު، އެދޭގޮތް، 1 ވަނަ ނަންބަރުން 3 ވަނަ ނަންބަރަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.12ހުށަހެޅި ފަސް ހެކިން ބޭރުކޮށްލުމުން ދައު ވާއިން ދިފާޢުވުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލި،
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި (ކ) އިން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް ގެއްލިފައިވާ
ކަމަށެވެ. ހެކި ހާމަކޮށް ހެކިން ހުށަހެޅުމަށް ލިބުނީ 3 (ތިނެއް) ދުވަސް ކަމަށާއި، އިތުރު މުއްދަތަކަށް
15
އެދުމުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައި ނުވާ ކަމަށާއި، އެހާ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި
ސަބަބު ތަފްޞީލުކޮށް ބަޔާންނުކުރެވުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ކަމަށާއި، އަޑުއެހުމުގައި ސަބަބު
ތަފްޞީލުކުރުމަށް ފުރުޞަތަކަށް އެދުމުން އެ ފުރުޞަތުވެސް ދީފައި ނުވާ ކަމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވާހަކައިގެ ޚުލާޞާ:
.13އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ
114 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ހެކިން ހުށަހެޅި ސަބަބަކީ މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ވާޤިޢާއެއް
ވުޖޫދުގައިވާކަން ދަލާލަތުކޮށްދޭ ސަބަބެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށާއި، ރައްދު ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި
ކަންކަމުންވެސް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ޘާ ބިތުކޮށްދޭނެ ގޮތެއް ސާފުނުވާ
ކަމަށެވެ. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާއަކީ 114 ވަނަ މާއްދާގެ އިސްތިސްނާ ޙާލަތްތައް ބަޔާންކުރާ
މާއްދާއެއް ކަމަށާއި، ހެކިބަސް ދޭ މީހެއްގެ އިތުބާރާ ގުޅޭ ހެކި ހުށަހަޅާނަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 127 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އެ ފުރުޞަތު އަދިވެސް އޮތް ކަމަށެވެ.
16
.14ހެއްކެއް ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަނެވޭނީ، އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ރެލެވަންސީ ޓެސްޓުން ފާސްވެގެން ކަމަށާއި، އެއީ މި ކޯޓުގެ
اله17
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުލްވައްހާބު ޢަބްދު ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
15 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު 6 އޮގަސްޓު 2026 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީ
[2022] SC5816
2025/HC-B12/3817 ޤަޟިއްޔާ ގެ 17 ވަނަ ޕެރެގްރާފް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
އުޞޫލު ކަމަށެވެ. ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ސަބަބު ތަފްޞީލުނުވާއިރު އަޑުއެހުމުގައި ތަފްޞީލުކުރުމަށް ފުރުޞަތު
ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާއިރު އެކަމުގެ ޤާނޫނީ އަސާސެއް ބަޔާންނުކުރާ ކަމަށާއި،
ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 118 18 ވަނަ މާއްދާއާއި ހެއްކާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެއީ ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޔާރެއް ކަމަށާއި، ހެކި ހުށަހަޅާ ގޮތުން
އެއްވެސް ޙާލެއްގައި "ޓްރަޔަލް ބައި އެމްބުޝް") trial by ambush)އަކަށް ވެގެން ނުވާނެ ކަމަށެވެ.
އަދި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ހަމައެކަނި ދެ ހެކިން ނޫން ކަމަށާއި، މުޒާހަރާގެ ފޭސްބުކް ލައިވް ފުޓޭޖް
ފަދަ އިތުރު ހެކިވެސް ހުށަހަޅާފައިވާނެ ކަމަށާއި، އެ ހެކިތަކަށް ޠަޢުނުކޮށް ދިފާޢު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު
އަދިވެސް އޮތް ކަމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:
.15ދައުލަތުން އެދިފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ
ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.
ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:
.16ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ހަތަރު ނުކުތާވެސް ގުޅެނީ އެއް ނިންމުމަކާއެވެ. އެއީ ދިފާޢީ ފަސް ހެކިން
ބަލައިނުގަތުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ނުކުތާތައް އެކުގައި ބަލައި، މި
ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނީ އަންނަނިވި ތިން ސުވާލަށެވެ.
18ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.16.1ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުމެއްގައި، ދިފާޢީ ހެއްކަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް
ނިންމުމުގައި ދަށު ކޯޓުން ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑަކީ ކޮބައިތޯ؟
.16.2އެ މިންގަނޑަށް ބަލާއިރު، ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި ސަބަބާއި ރައްދު ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި
ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ދިފާޢީ ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ ހެއްކާބެހޭ
ޤާނޫނުގެ 115 ،114 އަދި 116 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އާ
؟
އެއްގޮތް ނިންމުމެއްތޯ
.16.3އެކަމުގެ ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިތޯ؟
ހެއްކެއް ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމުމުގައި ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑަކީ ކޮބައިތޯ ؟
.17ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދައު ވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އިން ލިބިދެނީ،
"ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފަރުާތން ޝަރަޢީތަށް ހާޒިރުުކރާ ހެކީންނާ ސުާވުލުކރުމާއި، އެ މީހަކު ބޭނުން ހެކީން
ޝަރަޢީތަށް ހާޒިރޮުކށްދިނުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމާއި، އެ ހެކީންނާ ޝަރަޢީުތެގ މަޖިލީހުގައި ސުވާލު ކުުރުމގެ
" 19
ޙައްޤު އެވެ. މި ޙައްޤު ތަންފީޛުކުރާނެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި
ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައެވެ.
.18އެގޮތުން، އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ދެފަރާތުން ހެކި ހާމަކުރުމުން، ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ
ހެއްކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅިދާނެކަން ޖިނާއީ
އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.20
19 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)، އެ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތާއި ވަސީލަތް ލިބިދިނުމުގެ ޙައްޤު
ބަޔާންކޮށްފައިވޭ
20ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.19ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ދާއިރާ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 117 ވަނަ މާއްދާއާ
21
ޙަވާލާދީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށް އެފަދަ ހުށަހެޅުމެއްގައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅަނީ ކޮން ކަމެއްކަން ސާފުކޮށްދީފައިވެއެވެ.
ގުޅުން ހުރި ހެކި
.20ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، "ވަކި ވާޤާޢިއަކާ ވަކި ހެއްކަކާމެދު ގުޅުންހުރި
ހެކި ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ޤާނޫނީގޮތުން ގުޅުންހުރި ހެއްކެއް، މްާއދީގޮތުން ގުޅުންުހުރުމގެ ސަބަބުން، އެ ހެއްކެއް
ކޯޓަށް ބަލައެގިންފި ކަމަށްވާނަމަ، ޝަރަޢީތުގައި އޮތް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤާޢިެއްއ ވުޫޖުދގައި އޮތްކަން
" 22
ޘާބުތިކޮށްދިނުމަށް އެހީތެރިވެދޭ ކަމަ ށްވާނަމައެވެ. މިފަދައިންނެވެ.
.21ހެއްކެއްގެ ގުޅުން ވަޒަންކުރުމުގައި ކޯޓުން ބަލަނީ، އެ ހެއްކަކީ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ވާޤިޢާއެއް ޘާ ބިތުވުމަށް
ނުވަތަ ނުވުމަށް އެހީވާ ހެއްކެއްތޯ ކަމަށްވާއިރު، ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ އިތުބާރާ ގުޅޭ ހެކި މި މާނައިން
ބޭރުވެގެން ނުދާނެކަން އެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަެތްއ ވުޫޖުދގައި އޮތުމަކީ، އޭގެ ޒާތުގައި ހެއްކެއް
އެއީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއް ނޫންކަމަށް ކަނަޑއެޅުމަކަށް އޮތް ސަބަބެއް ނޫނެވެ. (ހ) އެ ހެކި ގުޅެނީ ހެކިބަސް
23
ދިން މީހާގެ އުތިބާރު އޮތް މިންވަރްެއގެ މައްޗަްށ ކަމުގައުވިން ؛ "... މިފަދައިންނެވެ.
.22މީގެ މާނައަކީ، ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ އިތުބާރާ ގުޅޭ ހެއްކަކީ ދައުވާގެ އަޞްލު ވާޤިޢާއާ ސީދާ ގުޅުމެއް ނެތް
ހެއްކެއްހެން ބޭރުފުށުން ފެނުނު ނަމަވެސް، އެ ސަބަބަށްޓަކައި ގުޅުން ނެތް ހެއްކެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅޭނެ
ހެއްކެއް ނޫންކަމެވެ. އެހެނީ، ހެކިބަސް ދޭ މީހާއަށް ކުރެވޭ އިތުބާރަކީ އޭނާގެ ހެކިބަހަށް ދޭންވީ ބުރަދަން
[2022] SC5821
22ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު ގެ 114 ވަނަ މާއްދާ
23ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު ގެ 115 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ކަނޑައަޅާ ބިންގާ ކަމަށްވާއިރު، އެ އިތުބާރަށް ޠަޢުނުކުރާ ހެއްކަކީވެސް، ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ ވާޤިޢާ
ޘާބިތުވުމާއި ނުވުމަށް ބުރަދަން ގެނެސްދޭ ހެއްކެއް ކަމުގައިވާތީއެވެ.
.23އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައި، ހެކި ބަލައިގަތުމުގެ
ޢާންމު އުޞޫލު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ހެއްކެއް ޝަރަޢީތަށް ޤަބޫލުުކރުމާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކުގައި، ޢާންމު
އުސޫލަކަށް ވާންޖެހޭނީ، ކޮންމެ ހެއްކެއް އެއީ މައްސަލައިގައި ވަކި ކަމްެއ ޘާ ބުތިކުރުމަށް އޮތް ހަރަުދނާ
ހެއްކެއްކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، ނުވަތަ މައްސަލައާ ސާދީ ގުުޅެމްއާވ ހެއްކެއްކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، އަެފަދ ހެއްކެއް
" 24
އެއީ ޝަރަޢީތުން ޤަބޫލުުކރާ ހެއްކެއްކަމަށް ވެެގންދިޔުމެވެ. މިފަދައިންނެވެ.
.24ގުޅުންހުރި ހެއްކަކީ ކޮބައިކަން، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޢަބްދު اله
25
ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ޤަޟިއްޔާގައި
ތަފްޞީލުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ހެކި ބަލައިގަތުުމގެ މަފްހޫމުގައި ހިމެނޭ
ޖައުހަރީ އުސޫލަކީ ޝަރަޢީތަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ހެއްކަކީ ގުޅުން އޮތް ހެއްކެއް ކަމަށްވުން ނުވަތަ އެެހކީގެ
ރެލެވަންސީ relevancy))އެވެ. އެކަށީގެންވާ ގުޅުމެއް އޮތް ހެއްކެއް ނަމަ ބަލައި ގަންނަންޖެހޭނެއެވެ.
" 26
އެކަށީގެންވާ ގުޅު މެއް ންެތ ހެއްކެއް ނަމަ ބަލައިގަނެގެން ނުވާނެއެވެ. މިފަދައިންނެވެ.
.25ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގައި ގުޅުންހުރި ހެކި މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތް އެ ޤަޟިއްޔާގައި
ބަޔާންކުރުމަށްފަހު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، "ކޯޓުން ގޮތްެއ ނިންމަންެޖޭހ މައިގަނުޑ ވާގިއާ
ނުވަތަ ހުށަހެޅަފިއާވި ދައުާވާއ ގުޅުންހުރި ހެއްކަކީ، ކޯޓުން ގޮތްެއ ނިންމަންޖެހަފިއާވި މައިގަނުޑ ވާގިއާ
" 27
ޘާބުތިވުމާއި ނުވުމަށް ކޮންމެވެސް މިންވަރްެއެގ ބުރަދަންެއ ގެނެސްދޭ ކޮންމެ ހެއްކެކެވެ. މިފަދައިންނެވެ.
[SC 5824 2022]ގެ ޕެރެގްރާފް 39
[2023]SC2025
26 އބޙ ގެ ޕެރެގްރާފް 20
27 އބޙ ގެ ޕެރެގްރާފް 21
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
މި މިންގަނޑަކީ ތަނަވަސް މިންގަނޑެކެވެ. ހެއްކަކީ ގުޅުންހުރި ހެއްކެއްތޯ ބެލުމުގައި ސުވާލަކީ، އެ ހެކިން
ދައުވާ ޘާބިތުވާނެތޯ ނުވަތަ ނުވާނެތޯއެއް ނޫނެވެ. ސުވާލަކީ، ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ ވާޤިޢާ ޘާ ބިތުވުމަށް
ނުވަތަ ނުވުމަށް އެ ހެކިން ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ބުރަދަނެއް ގެނެސްދޭތޯއެވެ.
ގުޅުން ބުނެދިނުމުގެ ޒިންމާ
.26ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެއްކެއްގެ ގުޅުން ވަޒަންކުރެވެނީ، ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ
ވާޤިޢާއަށް އެ ހެއްކަކުން ބުރަދަނެއް ގެނެސްދޭތޯ ބަލައިގެން ކަމަށްވާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
28
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މިޢުޝާރު ޞާލިޙް ޤަޟިއްޔާގައިވެސް، އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ހެކި ބޭރުކުރެވޭނީ
މައްސަލައާއި ނުވަތަ ޘާބިތުކުރަން އުޅޭ ކަމާއި ގުޅުމެއް ނެތްކަން ސާފުކޮށް "އެނގެން ހުރި" ހެކި ކަމަށް
ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި ދެ މިންގަނޑުގައިވެސް، ހެކީގެ ގުޅުން ވަޒަންކުރެވެނީ އެ ހެއްކަކުން ޘާބިތުކުރަން
29
އުޅޭ ކަމަކާ އަޅާބަލައިގެންނެވެ.
.27ޘާބިތުކުރަން އުޅޭ ކަމަކީ ކޮބައިކަން ކޯޓަށް އެނގެނީ ހެކި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެކަން ހާމަކުރުމުން ކަމަށްވާތީ
ގުޅުން ހުރިކަން ފުރަތަމަ ނަޒަރުން ވަޒަންކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަން ހާމަކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮތީ ހެކި ހުށަހަޅާ
ފަރާތުގެ މައްޗަށެވެ. މި ޒިންމާ އަދާކުރުމުން، އަނެއް ފަރާތަށް ޝަރީޢަތަށް ތައްޔާރުވުމަށް ފުރުޞަތު ލިބި
"trail by ambush((ޓްރަޔަލް ބައި އެމްބުޝް" އިން ސަލަމާތްވުމަށްވެސް މަގުފަހިވެއެވެ. އެ
މިންވަރަށްވެސް ހާމަނުކޮށްފިނަމަ، ހެކި ބަލައިނުގަތުމަކީ ދަށު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރެއް ކަމަށްވާއިރު، އެ
ޙާލަތުގައި ހެކި ބޭރުކުރެވެނީ ގުޅުންހުރިކަން ދެއްކުމުގެ ޒިންމާ އަދާނުކުރެވުމުންނެވެ.
[2022]SC70 28
29 އބޙ ގެ ޕެރެގްރާފް 19
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
30
.28ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މިޢުޝާރު ޞާލިޙް ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ފަދައިން އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ބެލެވޭނީ "މަތިމަތިން ފެންނަން ހުންނަ ކަންކަމަށް" ކަމަށްވާތީ، ޘާބިތުކުރަން
އުޅޭ ކަން ފުރަތަމަ ނަޒަރުން އެނގޭ މިންވަރަށް ހާމަކޮށްފިނަމަ ހެކި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ސަބަބު
ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ އަދާވީއެވެ.
ގުޅުން ބެލުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލާނެ މިންގަނޑު
.29އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ހެއްކެއް ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމޭނީ ކޮން ޙާލަތެއްގައިކަން، މިފަދަ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭ
31
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މިޢުޝާރު ޞާލިޙް ޤަޟިއްޔާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާއަކީވެސް، ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ޝަފަހީ ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް އެދި
ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.
30. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "އްބިތާދިއީ މަރަުޙާލަގއި ދެފަރުާތން ހެކި ހާމަކުރުމުން، މައްސަލައާއި
ނުވަތަ ޘާ ބިތުުކރަން އުޅޭ ކަމާއި ގުޅުމެއް ންެތކަން ސާފުކޮށް އެނެގން ހުރި ހެކިތައް ބަލައިނުގަތުމަށް
އްބިތާދިއީ މަރަުޙލާގައި ފަނޑާޔިރަށް ނިންމާދިނެއެވެ. އެމަރަުޙލާގައި ހެކިތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ބެލޭނީ މަތިމަތިން
ފެންނަން ހުންނަ ކަންކަމަށް ކަމަށްވުމާއި، އެހައިތަނަށް ހެކިބަސް ނެގަފިއި ނުވާނެތީ އާއި، އެމަރަުޙާލަގއި
މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢު ނުިއާޅެލވަފިއި ނުވާނެތީ، ސާފުކޮށް ކަންކަން ދެނެގަނެވެން ނެތުމަކީ އެކަށީގެންވާ
ކަމެކެވެ. މައްސަލައެގި ޝަރަީޢުތެގ ތެރެއިން އުތިރަށް ބަލައެގިން ނޫނީ ގޮތްެއ ނުނިންމޭނެ ޙާލަެތްއ ވެސް
ވުޖޫުދެވަފއި އޮވެދާނެއެވެ. އެހާލަުތަގއި އެކަމާމެދު ގޮތްެއ ނިންމާނީ ޝަރަޢީތެުގ ތެރެއިން ކަމަށް
[2022]SC70 30
31 އބޙ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
" 32
ނިންމާދިނެއެވެ. މިކަންކަމަށް ގޮތް ނިންމުމަކީ ފަނޑިޔުާރެގ ތަޤްދީރީ ބުާރެގ ތޭެރަގއި ހިމެނޭ ކަންކަމެވެ.
މިފަދައިންނެވެ.
.31މި އުޞޫލުތަކުން، ސާފުކޮށް ކަނޑައެޅެނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3
ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއްގައި ދަށު ކޯޓުން ނިންމަނީ މަތިމަތިން) prima facie)ބަލާ
ނިންމުމެއްކަމެވެ. އެ ނިންމުމުގައި ކަނޑައަޅަނީ، ހުށަހެޅި ހެއްކަކީ ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ ވާޤިޢާއަކަށް
ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ބުރަދަނެއް ގެނެސްދޭ، ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅައި ބަހު ޘްކުރެވިދާނެ ހެއްކެއްތޯއެވެ.
ހެކި ބޭރުކުރެވޭނީ ގުޅުން ނެތްކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތްނަމައެވެ. ޝައްކު އޮތްނަމަ އެ ސުވާލު
ދޫކޮށްލަންވާނީ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާއަށެވެ. އެ ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމާނަމަ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން
ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދައިން، ދެފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަހުޘް ގެ ޚުލާޞާ ލިޔެ، އެ ބަހުޘް ތަކާމެދު ފަނޑިޔާރަށް
33
ބުރަވެވުނު ގޮތް، ހުށަހެޅި ހެކިންނާމެދު، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބުރަދަން ހުރި ސަބަބާއެކު ސާފުކޮށް ލިޔަންޖެހެއެވެ.
ހެކީގެ އިތުބާރާއި އެ ހެއްކަށް ދޭނެ ބުރަދަން ކަނޑައަޅާނީ އެ މަރުޙަލާގައެއް ނޫނެވެ. އެއީ ޝަރީޢަތުގެ
މަރުޙަލާގައި ހެކި ވަޒަންކުރުމުގެ ތެރެއިން ކުރާ ކަމެކެވެ.
އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ދިފާޢީ ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ އެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތް ނިންމުމެއްތޯ ؟
.32މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅީ، ދިފާޢީ ހެކިން ހުށަހެޅި ސަބަބުން ޘާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ
ވާޤިޢާ ސާފުނުވާތީ އެ ހެކިންނަކީ ގުޅުންހުރި ހެކިން ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން
ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމީވެސް ހަމަ އެ ސަބަބު ގެ މައްޗަށެވެ. އެހެންކަމުން، ފުރަތަމަ ބަލަންޖެހެނީ،
2022 [SC 70 32]ގެ ޕެރެގްރާފް 19
[SC 20 33 2023]ގެ 34 ވަނަ ޕެރެގްރާފް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި ސަބަބަކީ، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ
ފޯމުގައި ދިން ތަފްޞީލާއެކު، ޘާ ބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ވާޤިޢާ ފުރަތަމަ ނަޒަރުން އެނގޭ މިންވަރުގެ
ސަބަބެއްތޯއެވެ.
.33ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، 2" މޭ 2026 ގެ ރޭގެ ވަުގެތްއގައި ކުރި މުޒާހަރާ ހނިގަމުންދިޔަ
"
ވަގުތު އެ ސަރަޙައުްދގައި ތިބި ކަމަށް ބުނެ ދެ ފުުލަހކު ދީފައާވި ހެކިބަސް ނަފީކުރުމަށް ހެކިން ހުށަހަޅާ
ކަމަށެވެ. މި އިބާރާތް ކުރު ނަމަވެސް، އޭގައި ދެ ކަމެއް އެނގެން އެބައޮތެވެ. ނަފީކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮން
ހެކިބަހެއްކަން (ދެ ފުލުހުންގެ ހެކިބަސް) އާއި، އެ ހެކިބަހުގެ ކޮން ބައެއްކަން (މުޒާހަރާ ހިނގި ވަގުތު އެ
ދެ ފުލުހުން އެ ސަރަޙައްދުގައި ތިބިކަމަށް ބުނާ ބުނުން(އެވެ. ހެކިން ހުށަހަޅާ ސަބަބު މިއަށްވުރެ ތަފްޞީލުކޮށް
ލިޔެވުނީސްކަމާމެދު ޝައްކެއް ނެތެވެ. ނަމަވެސް، ޘާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ވާޤިޢާ އެއްގޮތަކަށްވެސް
ބަޔާންކޮށްފައި ނެތޭ ބުނެވޭކަށް ނެތެވެ.
.34ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމުގައި މި ސަބަބު އިތުރަށް
ތަފްޞީލުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ފޯމުގައި ބުނެފައިވަނީ، ދައުލަތުގެ ދައުވާ ބިނާވަނީ އެ ދެ ފުލުހުންގެ ހެކިބަހުގެ
މައްޗަށް ކަމަށާއި، ދިފާޢީ ހެކިންނަކީ މުޒާހަރާގައި ތިބި މީހުން ކަމަށާއި، އެ މީހުންގެ ހެކިބަހުން ޘާ ބިތުކުރަން
ބޭނުންވަނީ، އެ ދެ ފުލުހުން ބުނާ ތަނުގައި އެ ވަގުތު އެ މީހުން ނެތްކަން، ނުވަތަ އެ މީހުންގެ ބަޔާނުގައި
ބުނާ މަންޒަރުތައް ފެނި އަޑުތައް އިވޭނެ ފުރުޞަތު ނެތްކަން ކަމަށެވެ. އަދި އެއީ ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ އިތުބާރާ
ގުޅޭ ހެކި ކަމަށްވާތީ، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކި ކަމަށެވެ.
.35މި ދައުވާގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ މައިގަނޑު ވާޤިޢާއަކީ، ދައު ވާގައި ބުނާ ބަސްތައް ޢާންމު ތަނެއްގައި
އަޙްމަދު ފާއިޒު ބުނިކަން ނުވަތަ ނޫންކަމެވެ. އެކަން ޘާ ބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ހެކިންނަކީ އެ ވަގުތު
އެ ތަނުގައި ތިބިކަމަށް ބުނާ ދެ ފުލުހުންނެވެ. އެ ދެ ފުލުހުން އެ ތަނުގައި ތިބިތޯ، ނުވަތަ އެ މީހުންނަށް
އެ މަންޒަރު ފެނި އަޑު އިވޭނެ ފުރުޞަތު އޮތްތޯ ބެލުމަކީ ، އެ ހެކިބަހަށް ދޭނެ ބުރަދަނަށް ސީދާ އަސަރުކުރާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން، އެކަން ނަފީކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެއްކަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަބްދު اله ޔާމީން
34
ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރި
މިންގަނޑުން، މައިގަނޑު ވާޤިޢާ ޘާބިތުވުމަށް ނުވަތަ ނުވުމަށް ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ބުރަދަނެއް ގެނެސްދޭ
ހެއްކެކެވެ. ދައުލަތުންވެސް އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުގައި މި ހެކިން ސިފަކޮށްފައިވަނީ ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ
އިތުބާރާ ގުޅޭ ހެކީގެ ގޮތުގައެވެ. އެއީވެސް ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގައި ގުޅު ންހުރި ހެކީގެ
35
ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތުގެ ހެއްކެކެވެ.
.36ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، އެ ނިންމުމުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް
ރައްދު ދޭ ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި މި ކަންކަމަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. ހެއްކާބެހޭ
ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މި ހެކިން ބަލައިގަނެވިދާނެތޯ އެ ނިންމުމުގައި ބަލާފައެއް
ނުވެއެވެ. ނިންމުމުގައި އޮތް ސަބަބަކީ، ހެކި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ސަބަބު ތަފްޞީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި ނެތުމެވެ.
.37މިމައްސަލައިގައި ހެކި ހުށަހަޅާ ސަބަބު ތަފްސީލުކޮށް ބުނެދިނުމަށާއި އަދި އިތުރު ހެކި ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި
ތަކުރާރުކޮށް މަސައްކަތްކުރެވުނުކަ މަށާއި އެހެންނަމަވެސް، އެފުރުޞަތު ޝަރީޢަތުން ފަހިކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެއެވެ. މިކަމުގެ ރައްދެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމާ ބެހޭ ޖިނާއީ
އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 118 ވަނަ މާއްދާއަށް ޙަވާލާދީ ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން އަޑުއެހުން ބޭއްވުމާ ޤައިދުކުރުމަކީ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ ތަޤްދީރީ ބާރެއް
ކަމަށެވެ.
38. އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ޝަރަީޢުތެގ ކުރިން ހުށަހަޅާ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭ ފުރަހިމަ
ތަފްޞުލީ ފޯމުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ރައްދު ލިޔުމުން ހުށަހަޅާނަމަ، ހުށަހެޅުންތަކަށް
[2023]SC20 34
35ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

19 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ދޭން ބޭނުންވާ ރައްދުތަކުގެ ފުރަހިމަ ތަފްޞުލީ ހިމަނަންވާނެއެވެ. ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ އުތިރު
"
ތަފްޞުލީތައް އަުޑެއުހމުގައި ހުށަހަޅަން ފުރުޞަތު ނުދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑާޔިރަށް ލިބިގެންވެެއވެ.
36
މިފަދައިންނެވެ.
39. މި މާއްދާއިން ދައުލަތުގެ ވާހަކައަށް ބާރު ލިބޭ ދެ ކަމެއް އެބައޮތެވެ. ހުށަހެޅުމުގެ ފުރިހަމަ ތަފްޞީލު
ފޯމުގައި ހިމަނަންޖެހުމާއި، ފޯމުގައި ނެތް ތަފްޞީލެއް އަޑުއެހުމުގައި ހުށަހަޅަން ފުރުޞަތު ނުދިނުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވުމެވެ. އެހެންކަމުން، އަޑުއެހުމުގައި ސަބަބު އިތުރަށް ތަފްޞީލުކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު ނުލިބުމަކީ، އޭގެ ޒާތުގައި، ގޯހެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.
40. ނަމަވެސް، ހަމަ އެ މާއްދާއިން ލާޒިމުކުރަނީ ހުށަހެޅުމުގެ ތަފްޞީލު އެކަނި ހިމެނުމެއް ނޫނެވެ. ރައްދު
ލިޔުމުން ހުށަހަޅާނަމަ، ރައްދުގެ ފުރިހަމަ ތަފްޞީލުވެސް ހިމަނަންޖެހެއެވެ. އެހެންކަމުން، ލިޔުމުން ހުށަހެޅި
ރައްދަކީ، ހުށަހެޅުމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާއިރު ކޯޓުން ބަލަންޖެހޭ ލިޔުމެކެވެ. އަޑުއެހުމެއް ނުބާއްވައި
ހުށަހެޅުމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވަނީ، ދެފަރާތުން ލިޔުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ
ތަފްޞީލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ މައްޗަށެވެ. އަޑުއެހުމެއް ނުބާއްވައި، ނުވަތަ އަޑުއެހުމުގައި ހުށަހެޅޭނެ
ކަންކަން ޤައިދުކުރުމަށްފަހު، ރައްދަށްވެސް ރިޢާޔަތްނުކޮށްފިނަމަ އެފަރާތުގެ ބަސްއަޑުނާހައި ހުށަހެޅުމާމެދު
ގޮތް ކަނޑައެޅުނީއެވެ.
.41ދައުލަތުން، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 127 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ހެކިބަސް ދޭ މީހާގެ
އިތުބާރާ ގުޅޭ ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އަދިވެސް އޮތްކަމަށް ބުނާ ބުނުމަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ހެއްކާބެހޭ
ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން، ކަނޑައެޅިފައިވާ އިތުބާރުގެ އުސޫލުން މިހެކި ބަލައިގަންނަ ޙާ ލަތުގައި ،
36ގަވާއިދު ނަންބަރު (2021-SC-REG-01 ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު(ގެ 118 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އެ މާއްދާގެ)ށ(ގައި،
އަޑުއެހުމުގައި ހުށަހެޅުން އިއްވުމަށާއި ރައްދު ދިނުމަށާއި ވާހަކަދެއްކުމަށް ދެވޭ ފުރުޞަތު ވަކި މުއްދަތަކަށް ޤައިދުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަން
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

20 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
ވެސް، އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި އެ ހެކިންނަކީ ބަލައިނުގަނެވޭނެ ހެކިންކަމަށް މުޠްލަޤަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮތްހާ
ހިނދަކު، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ އެބާބުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ފުރުޞަތު ޢަމަލީގޮތުން ހުޅުވިފަ އޮތުމާ މެދު ސުވާލު
އުފެދެއެވެ. އެހެންކަމުން، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 127 ވަނަ މާއްދާގެ ވާހަކައަކީ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުން
ދަމަހައްޓަން އެހީތެރިވެދޭ ސަބަބެއް ނޫނެވެ.
.42ދައުލަތުން ޙަވާލާދިން މި ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުލްވައްހާބު ޢަބްދު اله
ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ރެލެވަންސީ ޓެސްޓަކީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރި އުޞޫލުތަކާ ތަފާތު އުޞޫލެއް ކަމަކަށް
ދައުލަތުން ބުނެފައެއް ނުވެއެވެ. ރެލެވަންސީ ޓެސްޓުން ފާސްވޭތޯ ބެލުމަކީ ހަމަ މި ކޯޓުންވެސް މި
މައްސަލައިގައި ތަޠުބީޤުކުރާ މިންގަނޑެވެ. މިމައްސަލައިގައި އޮތް ގޯހަކީ އެ ޓެސްޓު ދަށު ކޯޓުން
ތަޠުބީޤުކޮށްފައި ނެތުމެވެ.
.43މި މައްސަލައިގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރި ން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމުން ހެކި ހުށަހަޅާ ސަބަބުގެ
ތަފްޞީލު ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. ހެކި ހާމަކުރުމަށް ލިބުނު މުއްދަތުގެ ކުރުކަމުގެ ޝަކުވާވެސް ދަށު ކޯޓުގައި
37
އޮތެވެ. މި ޙާލަތުގައި، ލިބެން އޮތް ތަފްޞީލަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް، ފޯމުގެ އިބާރާތުގައި ހުރި އުނިކަމެއްގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ހުރިހާ ހެކިން އެއްކޮށް ބަލައިނުގަތުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ
މާއްދާގެ (ކ) އިން ލިބިދޭ، ބޭނުން ހެކިން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤުން ލިބޭ މަންފާ،
ނުބައްދަލު ސަބަބަކާ ގުޅުވައި ހަނިކޮށްލެވުމެވެ. ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤަކީ މުޠްލަޤު ޙައްޤެއް ނޫނެވެ. ގުޅުންނެތް
ހެކި ބޭރުކުރުމުގެ ބާރު ދަށު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ނަމަވެސް އެ ބާރު ބޭނުންކުރަންވާނީ، ހުށަހެޅުނު
38
ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ގުޅުން ނެތްކަން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބުރަދަން ހުރި ސަބަބަކާއެކު ބަޔާންކޮށްގެންނެވެ.
37އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު 6 އޮގަސްޓު 2026 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީ
38މަދަނީ މައްސަލައެއްގައި ނަމަވެސް، ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކުރަންޖެހޭކަމާއި، އެ ސަބަބަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބުރަދަން ހުރި
ސަބަބަކަށް ވާންޖެހޭކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުސައިން ޝަރީފް އަދި އިތުރު ފަރާތްތައް ވ. ބްލޫ ލެގޫން އިންވެސްޓްމަންޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
އަދި އިތުރު ފަރާތްތައް، 2022 [SC 37]ގެ ޕެރެގްރާފް 117 އަދި 118
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

21 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.44މި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ދިފާޢީ ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ،
ހެކި ހުށަހެޅި ފަރާތު ން ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބާއި އެސަބަބު ތަފްސީލުކޮށް ހުށަހެޅި ކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބުރަދަން ހުރި ސަބަބެއް ބަޔާންނުކޮށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްވާތީ،
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.
45. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ، ދެވަނަ އަދި ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ ބުނެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި
ބަލައިގަނެވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފީ 3 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ދަށު ކޯޓުން
ހެކި ވަޒަންކޮށް ބުރަދަންދީފައިވާކަމަށް ނުދެކެމެވެ.
ނިންމުން ބާޠިލްވުމުގެ ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިތޯ ؟
.46އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމުގެ އިތުރުން، އެފަރާތުން
ހުށަހަޅާ ފަސް ހެކިންނަކީ ބަލައިނުގަނެވޭނެ ހެކިން ނޫންކަމަށް މި ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި، އެ ހެކިންގެ ހެކިބަސް
ނެގުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.
39
47. އިސްމާޢީލް އިފްހާމް މުޙައްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް
ސީދާ އަސަރުކުރާ ގޮތަށް އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުމަކީ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތެއް ނޫނެވެ. ހެކި ހުށަހެޅި
ސަބަބާއި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމު ގައި ބަޔާންކުރި ކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް، ހެކިންނާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ، ޝަރީޢަތް ހިންގާ ކޯޓުންނެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ހެކިން
ބަލައިގަތުމަށް މި ކޯޓުން ސީދާ އަމުރުކުރުމަކީ މިހިނދުގައި އެންމެ މުނާސަބު ފަރުވާއެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.
[2022]SC58 39
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

22 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.48މިގޮތަށް ދެކޭ އިތުރު ސަބަބެއްވެސް އެބައޮތެވެ. ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގައި،
މުޒާހަރާގެ ލައިވް ކަވަރޭޖް ފަދަ އިތުރު ހެކި ދައުވާ ޘާ ބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެ ފުޓޭޖުން މުޒާހަރާ
ހިނގި ތަނާއި އެ ވަގުތު އެ ތަނުގައި ތިބި މީހުން ފެންނަނަމަ، ދެ ފުލުހުން އެ ތަނުގައި ތިބިތޯ ނެތްތޯ
ކަށަވަރުކުރުމަށް ފަސް ހެކިވެރިންގެ ހެކިބަސް އެކީގައި ބޭނުންވާނެތޯ، ނުވަތަ އޭގެ ތެރެއިން ބައެއް ހެކިން
ބޭނު ންނެތް ހެކިންކަމަށް ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ case management))ތެރެއިން ކަނޑައެޅިދާނެތޯ ބެލުމަކީ ،
ހެކި ވަޒަންކުރުމާ ގާތް، ޝަރީޢަތް ހިންގާ ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެކެވެ.
.49ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤަކީ މުޠުލަޤު ޙައްޤެއް ނޫންކަމާއި، މައްސަލައިގެ ބޭނުމަށް ބޭނުންތެރި ނޫން ހެކި
ހާޒިރުނުކުރުމަށް ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ނިންމުމުގެ ބާރު މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުން
40
ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެ ބާރު ބޭނުންކުރެވޭނީ ހެކީގެ ގުޅުމާއި ބޭނުންތެރިކަން، ހުށަހެޅިފައިވާ އެހެން
ހެކިތަކާއެކު، ޝަރީޢަތުގެ ތެރެއިން ބެލުމަށްފަހުގައެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާގައި މި ކޯޓުން ކުރިއާލައި
ނިންމާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.
اله 41
.50ޢަބްދު ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އަދި އަޙްމަދު ކްރިކް ރިޟާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ޤަޟިއްޔާގައި،
ހެކި ބަލައިގަތުމުގެ ނިންމުން ރަނގަޅަށް ލިޔެފައި ނެތް ނަމަވެސް، މައްސަލަ ދަށު ކޯޓަށް ތަޙުވީލުކުރަން
ނުޖެހޭކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައެޅިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެއީ، އެ މައްސަލައިގައި ހެކި ބަލައިގެންފައި
އޮތުމުން، ބަލައިގަތް ކޮންމެ ހެއްކެއް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ޠަޢުނުކޮށް ނަފީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު
ޚަޞްމުންނަށް ފުޅާކޮށް ހުޅުވިފައި އޮންނާނެތީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެޤަޟިއްޔާއާއި ޚިލާފަށް މިމައްސަލައަކީ
ދިފާޢީ ހެކިން ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމުން، އެ ނިންމުން ދެމިއޮތްހާ ހިނދަކު، އެ
ހެކިން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާއަށް ފޯރައި ހެކިންނާ މެދު ޠަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުލިބޭނެއެވެ.
/2640A[-41SC2017/ޤަޟިއްޔާގެ 42–41 އަދި 48–47 ވަނަ ޕެރެގްރާފް
2023]SC 20
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

23 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
51. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cr-C/2026 ޤަޟިއްޔާ އަކީ އެކޯޓުގައި ހި ނގަމުންދާ މައްސަލައެއް
ކަމުގައިވާތީ މިކޯޓުން ދެވޭނެ ފަރުވާއަކީ އެ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެންގުމެވެ. މިނިންމުން އަލުން ބެލުމުގައި، ހެކި ހުށަހެޅި
ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި ސަބަބަށާއި ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ ހުށަހެޅުމުގެ ރައްދު ފޯމުގައި ބަޔާންކުރި ކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާއާއި 115 ވަނަ މާއްދާގެ މިންގަނޑުން، ހެކިންނާމެދު،
42
ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އިތުބާރާ ގުޅުވައި ބަލައިގަނެވިދާނެ ހެކިންކަމަށް
ކަނޑައަޅާނަމަ، އެ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ނަގާނެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރުޠުތައް އެ ޤާނޫނުގެ 127 ،128 އަދި
129 ވަނަ މާއްދާ ގެ އިތުރުން ގުޅުން ހުރި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކީވެސް އެ
ކޯޓުގެ އިޚްތިޔާރެކެވެ. އެކަން ކުރުމުގެ ކުރިން، ހެކި ހުށަހަޅާ ސަބަބު އިތުރަށް ތަފްޞީލުކުރުމަށް ދަށު ކޯޓަށް
43
ފެންނަނަމަ، ކުރު މުއްދަތެއް ދީގެން އެ ތަފްޞީލު ހޯދުމަކަށް ހުރަހެއް ނެތެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުންތަކަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުން
ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޚަޞްމުންނަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ލިބިދީގެންނެވެ.
ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް:
.52އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި،
.52.1ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2026/04(687-2026)/SHN13/B145-"ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" 15(އޮކްޓޫބަރު)2026 ބާޠިލުކޮށް؛ އަދި
42ހެކި ބަލައިނުގަތުމަށް ނިންމި ނިންމުމެއް ބާޠިލުވުމުން، މައްސަލަ ކުރިން ގޮސްފައިވާ ހިސާބުން ދަށު ކޯޓުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /79A-SC2021/ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. (ޕެރެގްރާފް)23
43ޤަވާއިދު ނަންބަރު -01REG-SC2023-(ހެއްކާބެހޭ ޤަވާއިދު(ގެ 4 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

24 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް 2026/HC-B12/24
.52.2އަޙްމަދު ފާއިޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދިފާޢީ ހެކިން ބަލައިގަތުމާމެދު، ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބަށާއި
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް ރައްދު ދޭ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް،
ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާއާއި 115 ވަނަ މާއްދާގެ މިންގަނޑުން، ހެކިންނާމެދު ސަބަބު
ބަޔާންކޮށް އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެންގުމަށް ފެނެއެވެ. ހެކިންގެ
ބޭނުންތެރިކަމާއި، ހެކިބަސް ނަގާނެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރުޠުތައް ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ތެރެއިން
ކަނޑައެޅުމުގެ ތަޤްދީރީ ބާރު އެ ކޯޓަށް އޮތް އޮތުމަށް މި ނިންމުމުން ބަދަލެއް ނާދެއެވެ.
އިސްފަނޑިޔާރު ޢަބްދު اله ޖަމީލް މޫސާގެ ރައުޔު :
.53މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު ގެ ރައުޔު :
.54މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ﷺ:

ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ "145-B13/SHN/(687-2026)/2026/04 ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ